

QUÈ VIUEN ELS POBRES DE CHIAPAS DESPRÉS DEL BATIBULL DE LES ELECCIONS GENERALS DEL PAÍS?

Romà Fortuny
San Cristóbal de las Casas, Chiapas
11 de Setembre de 2006

Una carta d'en Jordi Fontbona demana que escrigui unes lletres per al Butlletí de l'ACO per explicar què es viu aquí, a Chiapas, després dels dubtosos resultats electorals del passat 2 de juliol.

La meva resposta ha estat demanar uns dies per poder comunicar, a qui llegeixi aquesta nota, el que senten, pensen i viuen els pobres.

Doncs avui hem acabat una trobada de més de cent persones indígenes, que són representants de milers de cristians que anomenem el "Pueblo Creyente". És una gent que viu la seva fe en Jesucrist des d'un compromís per bastir un model de vida més humà, més just i més digne.

No em sembla bé compartir amb vosaltres les meves opinions si puc trametre el que pensa i viu molta gent del poble senzill i pobre.

Començo per copiar l'objectiu d'aquesta trobada: *Como "Pueblo Creyente", queremos buscar la claridad que necesitamos para actuar en medio de la diversidad política y religiosa, teniendo en cuenta el presente que vivimos y el futuro que deseamos.*

Una paraula sobre el "presente que vivimos":

La premsa de Barcelona suposo que ha explicat com ha estat de tèrbol el procés electoral i postelectoral, fins a arribar que el TRIFE (tribunal federal electoral) ha declarat guanyador Felipe Calderón, malgrat admetre que hi ha moltes irregularitats en el procés, però dient que cap d'elles invalida l'elecció. Per poder dir això s'ha negat a fer una revisió de totes les paperetes com demanaven moltes institucions i milers de persones. Aquestes paperetes es cremaran i mai més es podrà saber la veritat.

El dubte queda, doncs, en el cap de tothom, fins i tot dels guanyadors, i molt més en el cor dels perdedors.

No cal dir que els militants del Pueblo Creyente no donaren el vot a qui és el "guanyador".

Alguns trets del procés d'una elecció defec- tuosa que ha resultat legítima.

És un fet molt ambigu que alguns candidats hagin canviat de partit i que s'hagin fet aliances que no ho són, que només ho semblen a la recerca del poder i a qualsevol preu.

Hi ha hagut compra de vots per 200 o 300 pesos, per regals i amb tota mena d'argücies.

Però, potser per això, resulta significatiu el moviment social que aquestes eleccions, amb el seu entorn tan barroer, han provocat.

Per exemple:

Una resistència civil multitudinària que ha copat el carrers d'arreu.

A Oaxaca l'Assemblea Popular i els mestres reclamen la dimissió del governador fins a provocar l'ocupació i la violència als carrers i dependències públiques.

Les reaccions pels fets d'Atenco i de la mina de Coahuila.

"La Otra Campaña" dels zapatistes que proposa "El Encuentro Intercontinental y Galáctico".

Però, tot plegat, el que semblava un poder significatiu del poble, s'està esvaint per quedar ben enrere i com a sota del poder neoliberal.

Està molt clar que els "poders" reals s'han imposat, tal com són:

EUA, també la Unió Europea i d'altres aliances.

Els empresaris i els grups de les finances, Banc Mundial i Fons Monetari Internacional.

L'exèrcit. El narcotràfic. Els mitjans de comunicació més poderosos enviant a la població missatges d'alerta i amenaça de perill per al país. etc. Totes aquestes instàncies tenen part en el desenvolupament d'aquest procés tan complex.

Amb aquest gruix d'accions ara ja són molts els que legitimen el govern electe: Estats Units, Guatemala, països d'Europa com Espanya mateix (va ser una sorpresa que el president espanyol Rodríguez Zapatero fos dels primers a felicitar Felipe Calderón; va fer-ho abans que el tribunal validés l'elecció).

El mateix va fer el fins ara president de Mèxic Vicente Fox, que va lliurar a Calderón la carta de successió al més aviat que va poder.

La jerarquia de l'Església rebutja la corrupció i el joc brut, però accepta la legitimitat de l'elecció; demana unitat, recomana el reconeixement de les institucions i cal dir que gran part de l'episcopat es decanta pel programa de Calderón.

Què pot passar d'ara endavant?

Sembla que hi ha tres camins:

El camí de la insubordinació, que vol dir no acceptar Calderón com a President perquè no s'accepta la resolució del tribunal electoral.

El dia 16 de setembre hi ha convocada una "Convención Nacional Democrática" per elegir un govern paral·lel, un govern en rebel·lia; o decidir

nomenar un president popular, més aviat un coordinador de la resistència.

Aquesta iniciativa té per fonament l'article 39 de la constitució que dóna el dret al poble d'elegir el seu propi govern. És el que va fer l'EZLN (Zapatistes) l'any 1994.

Per aquest camí potser es podrà impedir o fer més difícil la realització de l'acte del lliurament de la banda de president de la República.

El que no poden és evitar el canvi de poder.

El camí de la legitimació: Felipe Calderón, amb els que li donen suport, vol de totes totes legitimar el seu lloc de president. Però ho té difícil perquè té catorze milions de ciutadans que marquen la divisió del país i perquè aquesta divisió també és entre els que han "guanyat"; són moltes i fondes les diferències, com també els interessos d'uns i altres. És un govern legítim sense unitat.

El camí de la recerca: és el de la "Otra Campaña".

El moviment zapatista té una proposta alternativa a cinc anys vista. No l'interessa, passa de llarg, de la lluita per les eleccions.

El desembre de 2006 es vol fer una consulta general, per dibuixar amb la gent que recolza "La Otra", fan la pregunta: ¿què volem dir amb la proposta de "La Otra"?

El 2007 es proposa dedicar-se a fer un "Programa Nacional de Lucha".

Els "comandantes" aniran a Atenco per seguir la lluita a favor dels empresonats.

Tot seguit aniran a cada un dels Estats de la República per fer aquesta exploració i bastir el "Programa".

A continuació es faria el nomenament d'un govern de transició, quelcom diferent de nomenar un president de la nació, és més aviat una "Junta de Buen Gobierno" com les que ja tenim a Chiapas, però d'àmbit nacional.

Tot això per arribar a elaborar una nova constitució.

Aquests són els tres camins i per ara no n'hi ha d'altres.

Cal dir que ningú proposa la idea de seguir el camí de les armes.

Com se situa la gent en aquesta contrada del país de Mèxic?

Em vull limitar a la resposta de la gent del "Pueblo Creyente" amb qui hem estat dos dies de reflexió per situar-nos en aquesta complexa realitat.

Per fer-ho vull escriure literalment i sense traducció algunes respostes de la gent a dues preguntes:

La primera, *¿Cómo nos sentimos ante esta situación?*

La paraula més repetida és la de preocupació. Cap paraula de derrota o de fracàs.

- *Estamos preocupados porque vemos claramente que se lucha por el poder y por el dinero.*

- *¿Dónde quedamos los indígenas, los pobres?*

- *Todo nace de un mismo lugar: de la ambición, no del deseo del bien para todos.*

- *Los cambios no vienen por una votación sino por una lucha como pueblo.*

- *No hemos de luchar por el dinero, hemos de luchar por la vida porque está amenazada.*

- *No podemos abandonar nuestro camino, nadie que pone la mano en el arado y mira hacia atrás es apto para el Reino de Dios.*

- *Yo veo más allá de lo que he visto, más allá de lo que he hablado.*

- *No sé lo que puedo ver y lo que puedo hablar.*

- *Sí sé que no puedo callar.*

- *A veces, nuestra palabra, sólo se ve como una termita y no se le da la importancia de que esto es una lucha por la vida.*

La segona: *¿Qué nos queda en el corazón para responder al objetivo de este encuentro?*

- *Hay cosas que se pueden hacer mas allá de la ley, más allá de los partidos. No porque Felipe Calderón ganó se acaba una construcción desde el pueblo de los pobres. Las acciones de los pequeños son los que construyen la fuerza que nos va guiando hacia el gran cambio.*

- *La fuerza del cambio es como el viento, no se ve ni se distingue pero sí mueve las cosas. Ese viento puede estar formado de muchas pequeñas acciones que tienen una misma finalidad.*

- *El tiempo del futuro es el tiempo del presente, en cada acción que ya está mostrando la acción del futuro. Es muy larga la tirada si se ve que se va a alcanzar el final, pero no es larga la tirada si se orienta a trabajar ahora.*

- *Se tiene muy claro que cuando se busca el bienestar común, las instituciones actúan de manera que beneficie al país. Antes de crear instituciones se debe crear el movimiento. Si no creamos el movimiento de la corriente que da la fortaleza desde la comunidad nadie nos va a dar*

soluciones. La fuerza se construye con el dialogo, la comunicación, el trabajo y la acción.

Penso que aquesta paraula dels indígenes dóna resposta a l'objectiu de la trobada ("la claridad que necesitamos para actuar... teniendo en cuenta el presente que vivimos y el futuro que deseamos") i també a la petició que fa l'ACO des de Barcelona.

Reflexió final

Per arrodonir el treball col·lectiu he fet una reflexió que a grans trets és aquesta:

Ens trobem en un canvi d'època, tot se somou, tot canvia, sembla un terratrèmol...

El que passa a Mèxic també passa a la resta del món.

I per què? Perquè el model de vida que ens hem fet no serveix per a tothom.

És el món mateix que es defensa amb una convulsió que va a la recerca d'un model nou.

Mèxic és una mostra significativa del que es viu arreu, Mèxic mostra la descomposició i la decadència del model perquè la brutícia sura pertot arreu.

Ens volem preguntar:

Hi és Déu, al bell mig d'aquesta realitat?

Deu ser Déu l'ànima de tot aquest canvi?

Nosaltres diem que sí:

Quan diem que lluitem per la vida que es troba amenaçada i que no volem lluitar pel diner, diem sí.

Perquè la vida es troba amenaçada, ella mateixa es rebel·la i demana mudança.

Per això diem que qui posa la mà a l'arada no vol ni pot mirar enrere.

Per això no podem callar.

En aquesta lluita hi ha el Déu de la Vida.

Som poble de Déu i a més som unes víctimes d'aquest model que porta engany, buidor i mort; la nostra reacció és la de promoure i defensar la Vida des de baix. Jesús es posa sempre a baix.

Sí, hi ha preocupació, però ningú diu sentir-se derrotat o acabat. Ens preocupa la desesperació d'alguns, la violència de molts i les armes; perquè sabem que aquest camí no porta enlloc.

Ens preguntem on som els indígenes?, la resposta és clara: som a baix, a sota, en el lloc que ha triat Jesús.

Hem parlat dels patiments d'un part; ¿són o seran els de la naixença de nova Vida?

Totes les expressions d'aquesta assemblea van prenyades d'esperança, qui les vulgui escoltar i acollir, probablement també trobarà esperança en el seu cor.

Perquè estem aprenent a viure no d'esperances, de resultats o d'expectatives. La veritable esperança la trobem en quelcom més fort que tota la podridura i la corrupció que hi ha en el món.

La nostra esperança és Déu mateix, el Déu invisible que travessa tota la història i que la seva Vida te més força que tot el mal i que tot el pecat.

Hem tancat la reflexió amb un text de Sant Pau que diu el que ens sembla viure en aquesta assemblea. És 1Cor 2, 6-10.

L'Esperit ensenya la saviesa

És veritat que parlem de saviesa, però és una saviesa que no ve d'aquest món ni dels seus caps.

És el misteri de la saviesa divina, el pla secret que Déu va establir des del principi per portar-nos a la plenitud.

Aquesta saviesa no va ser coneguda per ningú dels caps d'aquest món, si l'haguessin conegut, no haurien crucificat el Senyor de la Vida.

A nosaltres Déu ens ha arribat per l'Esperit, perquè l'Esperit arriba fins a les profunditats de Déu mateix.

Nosaltres no hem rebut l'esperit del món, sinó l'Esperit que ve de Déu, i per ell entenem el que ell ens regala.

Parlem de tot això, no en termes de saviesa humana, sinó amb els que ens fa saber l'Esperit, parlem de realitat espirituals per qui sigui espiritual.

Qui es queda en el nivell de la psicologia no accepta les coses del Esperit.

Per ell son foteses i no les pot apreciar, perquè necessita una experiència espiritual.

¿Qui ha conegut el pensament del Senyor i pot aconsellar-nos...?

Nosaltres volem assolir la forma de pensar del Crist.